

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XIV. De eadem re

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUSQUARTUS.

C Sunt ne aliæ falsæ inscriptiones apud Gratianum? nam de ceteris collectoribus nihil moror. A. Sunt quidem adhuc reliquæ non pauca. Vides enim nos in *Eutychiano* finem fecisse, & nunc de aliis Pontificibus dicendum nobis esse, item de conciliis, de quibus nihil adhuc locuti sumus. Sed cur tu aliorum librorum emendationem præter Gratianum contemnis? an non illos scis priores fuisse, & pæne ejusdem magistros? C. Fateor ita esse, ut dicis; sed cum hujus libri usus frequentior sit, hunc cupio habere maculis omnibus perpurgatum. A. Quid autem B. nostro videtur? B. Meam sententiam non requiras. Odi enim horum omnium imperitiam & cæcitatem. Sed tu redde nobis quod de fragmentis reliquum est. Valde enim delector, cum te video invenisse fontes horum fragmentorum. A. Utinam licuisset omnium fontes adire. neque enim adeo in quibusdam laboraremus. Post concilium Ancyranum ex codice sexdecim librorum duo capita relata sunt, quorum initium est, prioris, *Si quis liber*; posterioris, *Ut Episcopi*. Illud apud
Bur.

Burchardum, ^a & Ivonem, ^b inveni, ut ex concilio *Nannetensi*; apud Anselm. ^c vero ex *Ancyrano* inscriptum. Alterum apud eosdem Burchardum, ^d & Ivonem ^e ex concilio *Anquirensi*, cap. 1. ut etiam refert Gratianus, ^f Magna pars hujus posterioris capituli reperta est apud Aurelium Augustinum in libro de spiritu & anima cap. **XXIIX.** *Damaso* in concilio Romano adscribi vidi in libro quodam Mich. Thomafii, ex veteri libro, in quo vita ejusdem Pontificis conscripta est. ¹ *Marcelli Papæ* fragmentum, cujus initium est,

^a *Burc. lib. 6. c. 17.* ^b *Ivo par. 10. c. 146. dec.*
^c *Anf. lib. 11. c. 54.* ^d *Burc. lib. 10. cap. 1.* ^e *Ivo lib. 8. tit. 6. c. 6. panor. & par. 12. c. 30. decr.* ^f *26. q. 5. c. 12. Episcopi.*

I Caput 12. Episcopi 26. quest. 5. ita in libro Romano inscribitur. Item ex concilio Anquirensi cap. 1. In notis est. Anquirensi) Sic etiam in vetustis. Burchardus & Ivo habent Ancyrensi. Verumtamen in concilio Ancyrano Græco, aut Latino, neque impresso, neque manu scripto est inventum: licet qui tomos conciliorum ediderunt, asserant haberi in quodam vetusto codice xvi. librorum partialium. Sceleratæ) Ferre eadem habentur apud beatum Augustinum in libro de spiritu & anima cap. 28. & in vita Damasi Papæ primi, quæ extat Romæ in per-
 vetusto

est, *Nullus Episcopus*; Juliani Antecessoris est
Novella cap. xxiii. cap. x. Bonifacio Papa adscri-
 bit Burchardus.^a Sed Ivo^b & Bonifacio, & No-
 vellus: Gratianus^c Marcello.² *Eusebius Papa* fra-
 gmentum,

^a *Burc. lib. 1. cap. 168.* ^b *Ivo par. 5. c. 278. &*
369. decr. ^c *II. q. 1. c. 8. nullus.*

vetusto de vitis sanctorum codice sanctæ Mariæ
 majoris: ubi postquam aliqua relata sunt ex
 synodo Romana, in qua Damasus Macedonium,
 & Apollinarem damnavit: adjungitur, anathe-
 matizatos in ea synodo esse, maleficiis, super-
 stitionibus, & incantationibus servientes. In
 quibus etiam mentio est harum mulierum, quæ
 putabant nocturno silentio cum Herodiade, &
 innumera multitudine mulierum super bestias
 equitare, & multa terrarum spatia pertransire.
Et in margine est. *Burc. l. 10. c. 1. & l. 19. cre-*
didisti quod multæ. Ivo p. 11. c. 30. Pann. l. 8.
c. 75. Et vers. Illud etiam. additur. De spiritu &
anima c. 28. (Desideratur nomen August.) Et vers.
Siquidem. August. ibid.

² *In editione Gregoriana inscriptio capituli 8. Nul-*
lus Episcopus. II. q. 1. hæc est. Item Bonifacius ad
Episcopos Galliæ. In margine est. Auth. nullus
Episcopus. Cod. de Episcopis, & cler. Burc. l. 1.
cap. 168. Ivo p. 5. c. 278. & 369. Et in notis.
Hoc adscribebatur Marcello: sed, ut dictum est
 in

gmentum, *Consulto omnium statuimus*; Silvestri Papæ est in epilogo Romani concilii, ut etiam Demochares notat. Eusebio adscribunt Burchardus, ^a & Ivo in excerptionib. ^b Eusebio, & Silvestro Ivo in panormia, ^c & Gratianus. ^d Silvestro Anselmus Lucensis. ^e 3 Post Nicænum concilium fragmentum, cujus initium est, *Judices autem*; pars est *capitis xxxiv. epistula II.*

Julii

^a *Burc. lib. 3. c. 99.* ^b *Ivo par. 2. c. 134. decr.*
^c *Ivo lib. 1. tit. 4. c. 39. panor.* ^d *De consecr. d. 1. c. 45. consulto.* ^e *Ansel. lib. 9. c. 2.*

in proxima superiore notatione, in vetustis codicibus Gratiani, & apud Burch. & Ivonem par. 5. cap. 278. tribuitur Bonifacio: & sic est mutatum. Fere eadem habentur apud Julianum antecessorem novella 123. c. 10. quod in alijs, quæ nomine Bonifacii citantur, solet evenire. Et Ivo eadem parte c. 369. hoc ipsum caput citat ex libro constitutionum, additis nonnullis verbis, quæ sunt apud Julianum.

3 *De consecrat. distin. 1. cap. 46. Romanis hæc inscriptio est.* Item ex epistola Eusebii Papæ, & Silvestri. *Consulto omnium statuimus &c.* *Et in margine est. al. Consultu.* Et Silvester in epilogo conc. Rom. Idem in Pontificali. Poly. l. 3. tit. 9. Ansel. l. 9. c. 2. Burc. l. 3. c. 99. Ivo par. 2. c. 134. Pann. l. 1. c. 162.

Julii Papæ ad Orientis Episcopos, ex sententia Nicæni concilii. Ivo in Panormia^a & *Julio*, & *Nicæno* concilio adscribit: Anselmus^b *Julio*: Gratianus^c *Nicæno concilio*. 4 Quod vero *Julii* fragmentum in conciliis est, cujus initium est, *De fabrica vero*; *Vigilio* Papæ restituo in *epist.* 1. *ad Eutherum* cap. IV. quod etiam Demochares notat. & recte Burchardus,^d & Ivo in exceptionibus^e *Vigilii* nomen referunt. idem tamen Ivo in panormia,^f & Gratianus^g *Julio* adscribunt: Anselmus^h *Vigilio*. 5 Aliud fragmen-

tum,
^a Ivo lib. 4. tit. II. c. 2. panor. ^b Ans. l. 3. c. 21.
^c II. q. 1. c. 4. iudices. ^d Burc. lib. 3. c. 62. ^e Ivo
 par. 3. c. 52. dec. ^f Idem lib. 2. tit. 2. c. 5 panor.
^g De consecr. d. 1. c. 23 de fabricæ. ^h Ans. lib. 5.
 c. 91. in addit.

4 Capitis quarti II. q. 1. inscriptio est in eodem libro. Item ex Nicæno concilio. Iudices autem alii &c. Et in margine est. Polyc. lib. 5. tit. 4. Pann. l. 4. c. 109. Et in notis. In concilio Nicæno hodie canon hic non habetur: sed fuisse olim plures canones illius concilii, supra dist. 16. cap. septuaginta est adnotatum. Quorum partem refert Julius in rescripto contra orientales, ubi numero 34. habetur hoc caput: & ex eo citatur in Polycarpo.

5 Inscriptio capitis 24. Romanis de consec. dist. 1. hac est.

tum, *cujus initium, Cum omne crimen: non Julii esse debet, sed concilii Bracarenf. III. cap. I.* teliis est Ant. Demochares. Omnibus tamen canonum collectoribus placuit hæc inscriptio. *Julius Episcopis per Ægyptum: Burchardo, a Ivoni, b Anselmo, c Tarraconensi, d & Gratiano, e 6 B. Næ tu illos rectius in Oasin Ægypti*

P relega-

a Burc. lib. 5. cap. 1. b Ivo lib. 1. tit. 4. c. 24. pan. & par. 2. c. 11. decr. c Ans. l. 9. c. 53. d Tarr. l. 5. c. 1. e De consec. d. 2. cap. 7. cum omne.

hæc est. Item Vigilus Papa ad Eutherium epist. 1. c. 4. De fabrica vero &c. Et in margine est. Poly. l. 3. tit. 6. Ans. l. 5. c. 81. Burch. l. 3. c. 62. Ivo p. 3. cap. 25. Pann. l. 2. c. 14. In notis. Tribuebatur Juliano: sed ex vetustis exemplaribus restitutum est Vigilio, apud quem extat: & ex ipso citant Burchardus etiam, & Ivo.

6 De consecrat. distin. 2. cap. 7. Cum omne crimen. in eodem libro inscriptio est. Item Julius Papa Episcopis per Ægyptum. In notis additur. Apud ceteros collectores legitur, per Ægyptum missis. Sed in Micrologo, cap. 19. citatur ex eodem Julio Episcopis Ægypti. Eadem autem fere habentur nunc in Bracharenfi 3. c. 1. & sententia summatim collecta in Vuormaciensi c. 4. In margine hæc sunt. Poly. lib. 3. tit. 9. Ans. l. 9. c. 53. Burch. l. 5. c. 1. Ivo p. 2. c. 11. & 13, & 85. Pann. l. 1. cap. 147.

relegaveris. C. Bona verba quæso. A. Pax sit rebus, audite cetera. Quod sequitur, *Ecclesis Græcum nomen &c.* Isidori Hispalens. est initio libri primi de divinis officiis, licet Burchardus, ^a & Ivo ^b Julio adscripserint. Duo, *Liberis* Papa fragmenta *Theodulfus* ^c sibi vindicat: alterius initium est, *In his jejuniorum diebus*; alterius, *Abstinendum est*; quæ in conciliis accepta esse dicuntur ex codice sexdecim librorum: ea habent Burchardus, ^d & Ivo ^e falso *Liberis* nomine inscripta. Inepte *Damasi* fragmentum, cujus initium est, *Calumniator si in accusatione*; ab aliis *Damasi* verbis separatur, cum ex *epist. III.* sit ad Stephanum Episcopum. ^f quod etiam Demochares recte animadvertit. ⁷ Alterius initium

^a *Burc. lib. 3. c. 1.* ^b *Ivo lib. 2. tit. 1. c. 1. post. & lib. c. 3. decr.* ^c *Theodulfus ad presbyteros Aurelian. c. 42. & 43.* ^d *Burc. l. 13. c. 13. & 14.* ^e *Ivo p. 4. c. 46. & 47. decr.* ^f *2. q. 3. c. 2. & 4. q. 4. c. 1. nullus.*

⁷ *In eadem Gregoriana editione inscriptio cap. 2. Calumniator. 2. q. 3. hæc est. Item Damasus Papa ad Stephanum Archiepiscopum epistol. 3. Et non notis est. Verba ipsa Damasi referuntur infra 4. q. 4. c. nullus introducatur. Et in marg. 4. q. 4. nullus introducatur. Et ex Fabiano infra 3. q. 6. cap. 1. & ex Sixto infra eadem q. 8. qui crimen.*

Inscriptio

tium est, *Si quis Episcopum*. Verba sunt concilii *Eliberitani* cap. LXXV. *Carthaginensi* concilio adscribunt Burchard.^a & Ivo:^b *Damaso* Gratianus.^c ⁸ Quarti fragmenti initium est, *Violatores canonum &c.* quod non male Anselmus,^d & Deusdedit^e *Damaso* in *epist. ad Aurelium*

P 2

Car-

^a *Burc. l. 2. c. 195.* ^b *Ivo par. 6. c. 240. dec. c. 2. q. 3. c. 4. si quis.* ^d *Anf. l. 3. c. 109.* ^e *Deusd. p. 4.*

Inscriptio cap. 2. *Nullus* 4. q. 4. *hæc est.* Item *Damasus* Papa *epistol. 3. cap. 7. In margine est. Poly. l. 5. tit. 1. Burc. l. 16. c. 31. Pann. l. 4. c. 80. Ivo p. 6. c. 337.*

⁸ *Ante caput 4. Si quis Episcopum. 2. q. 3. in eodem libro est tantum hæc vox ITEM. Et in notis additur.* Sic est in plerisque vetustis codicibus. In vulgatis autem legebatur, *Item Damasus* Papa. Extat autem caput hoc in capitulis *Hadriani* c. 62. & in concilio *Eliberitano* c. 75. Ivo citat ex *Carthagin.* Et in tomis conciliorum adjungitur *Carthagin. tertio. In margine hæc sunt. Anf. l. 3. c. 92. Ivo p. 6. c. 240. Burc. l. 2. c. 195. In notis. Nec in fine. Sic legitur in concilio Eliberitano non in hoc tantum canone, sed etiam in aliis. Quam ob causam, atque etiam ob glossam nihil est mutatum. Apud *Hadrianum* tamen est, nisi in fine dandam ei non esse communionem. Apud *Ivonem*, non nisi in fine dandam ei esse communionem.*

Carthaginens. Episcopum referunt; Gratianus
^a vero, & liber *Tarraconens.* ^b *Damaso* Papæ
 inscribunt; *Cæsaraugust.* liber ^c inscriptione
 caret. Ea epistula ad Aurelium exstat initio col-
 lectionis *Isidori Mercatoris.* B. Quid si tempo-
 ra non convenient? Multa enim sunt concilia
 Carthagini habita sub Aurelio Episcopo post
 Damasi mortem. A. Posterius ea de re agemus.
 Nunc finge eundem Episcopum, sive quemvis
 alium ejusdem nominis *Damaso* scripsisse, & ab
 eodem ita rescriptum esse. 9 Ad concilia venia-
 mus. Fragmentum, cujus initium est, *Irrita*
erit Episcoporum donatio; quod post concilium
 Valentinum Gallix positum est, sumitur ex
 concilio *Carthagin.* IV. cap. XXXII. ut recte *Ivo*
^d in excerptionibus refert; licet *Burchardus,* ^e
 & *Ivo* in *Panormia,* ^f & *Bernardus Papiensis,* ^g
 & *Gre-*

^a 25. q. I. c. 5. ^b *Tarr. lib. 6. c. 21.* ^c *Cæs. l. 2.*
c. 36. ^d *Ivo p. 3. c. 231. decr.* ^e *Burc. l. 3. c. 170.*
^f *Ivo lib. 2. tit. 10. c. 2. panor. § c. 1. de his, quæ*
conced. sine consen. in 1. collect.

9 *Capitis 5. Violatores. 25. q. I. inscriptio in eo-*
dem Gregoriano libro est. Item Damasus Papa. Et
in margine hæc sunt. Deusded. p. 4. Anf. l. 3. c.
116. Poly. l. 4. tit. ult. (Fons non inventus est a
selectis viris.)

& Gregorius IX. ^a Valentino adscribant: & Leo-
ni Ivo in panormia, ^b & Innocentius III. ^c &
Gratianus: ^d Africano concilio Anselmus. ^e Col-
lector conciliorum editionis Colonienfis recte
fontes horum verborum indicavit. ¹⁰ Post con-
ciliū Carthaginense tertium quædam fragmen-
ta sunt incerta, quibus præponitur illud, quod

P 3 Gangrensi

^a c. 1. de his, quæ fiunt à Prælat. ^b Ivo d. c. 2.
^c c. 1. & 2. de his, quæ conced. in 3. collect. & c. 8.
e. tit. Greg. IX. ^d 12. q. 2. c. 52. sine exceptione.
^e Ans. lib. 7. c. 192. in addit.

¹⁰ Capitis 52. Sine exceptione. 12. q. 2. in eo-
dem libro inscriptio est. Item ex epistola Leonis
Papæ universis Episcopis per Siciliam constitu-
tis. Et in marg. Ans. l. 5. c. 69. & l. 6. c. 189.
Et in vers. Episcopus. additur in marg. In concil.
Carthagin. 4. c. 31. Et in vers. Irrita. Ibid. c. 32.
& extra de his, quæ fiunt à præl. c. 1. Ivo p. 3.
c. 231. Pann. lib. 2. cap. 86. Inscriptio cap. 1. de
his, quæ fiunt à præl. est, Ex concilio apud Va-
lentiam. Et in margine. Burchardus libro tertio
decret. cap. 170. Ivo part. 1. cap. 231. Panor-
mia lib. 1. c. 86. & c. 1. eodem tit. 1. compilat.
Inscriptio cap. 8. e. tit. est. Idem (Innoc. 3.) Meten.
Archidiacono. Tua nuper &c. Et in margine.
Cap. 2. tit. de his, quæ conced. ab Episcopo si-
ne consen. capit. in 3. compil.

Gangrensi concilio falso Gratianus, ^a & Pæniten-
 tiale Romanum ^b adscribunt, cujus initium est,
Presbyter si fornicationem: concilio *Hibernensi*
 vindicatur in libro *Anselmi Lucensis Romano*, ^c
 & ut audio, ita inscribitur à *Gregorio presbytero*
 in *Polycarpi lib. iv. titulo de incontinentia clericor.*
Penitentiali Theodori in veteri libro Mich. Tho-
 masii. Et certe illud Hiberniense concilium sub
 eodem Theodoro Cantuariense habitum est. ¹¹
 Fragmentum, *Placuit, ut unusquisque concilio*
Bracarensi II. cap. vii. restituatur, oportet. li-
 cet Gratianus ^d *Carthaginens. iv.* esse dicat. Sic
 etiam erratum est in proximo huic capiti, cujus
 initium, *Placuit, ut nullus*; ^e quod ejusdem

Braca-

^a *Distin. 82. cap. ult.* ^b *Pænit. Rom. tit. 8. c. 6.*
^c *Anf. lib. 8. cap. ult. in Rom.* ^d *I. q. I. c. 103.*
^e *c. 102. placuit, ut nullus. e. q.*

II *Inscriptio capitis ultimi distinct. 82. in eodem*
libro hæc est. Unde in concilio Hybernensi. Pres-
 byter, si fornicationem &c. *In margine est.* Po-
 ly. l. 4. tit. 39. *In notis.* Caput hoc citabatur ex
 concilio Gangrensi, in quo non legitur. Emen-
 datum est ex Polycarpo; & alio libro manu
 scripto pervetusto, in quo libro sunt multi ca-
 nones pænitentiales & hic refertur ex Theodoro
 Archiepiscopo Hybernensi. In casu est. *Sancti*
patres in Gangrensi concilio congregati &c.

Bracar. est cap. iv. Demochares primus utrumque erratum adgnovit. De alio fragmento, cujus initium, *Si quis Episcopum*; esse concilii *Eliberitani cap. lxxv.* dictum est: licet Burchardus, & Ivo *Carthaginensi*; Gratianus^a *Damaso* Papæ adscripserint.¹² Aliud est, cujus initium, *Ut laici contemptores*; ex codice *xvi. librorum*, quem Burchardi collectionis esse credimus. Verba sunt tituli *capitis xiv.* concilii *Carthaginensis primi.* *Capiti xv.* adscribunt Burchardus,^b & Ivo.^c Post Bonifacii Papæ epistulas fragmentum, cujus initium est, *Si inter Episcopos*; *Juliano* Antecessori restituendum est, *Novella cxxiii. cap. xxxiv.* licet Burchardus,^d Ivo,^e & liber Cæsaraugustanus,^f & Gratianus^g *Boni-*

P 4

facio

^a 2. q. 3. c. 4. *si quis.* ^b *Burch. lib. 15. cap. 6.* ^c *Ivo par. 16. c. 7. decr.* ^d *Burch. l. 1. c. 57.* ^e *Ivo l. 4. tit. 2. c. 10. panor. & par. 5. c. 197. dec.* ^f *Cæs. lib. 5. c. 21.* ^g *6. q. 4. c. 3. si inter.*

¹² *Est etiam caput 102. Placuit, ut nullus. 1. q. 1. in eodem libro ita inscriptum. Item ex concilio Bracarense secundo cap. 4. In notis additur. Emendata est inscriptio ex aliquot vetustis codicibus. Nam in vulgatis erat, ex Carthaginensi quarto, in quo non habetur. Inscriptio cap. 103. Placuit, ut unusquisque est. Item ex eod. c. 7. De cap. 4. Si quis. 2. q. 3. vide supra addit. 8.*

facio in epistula ad Episcopos Gallix adscribant.
 13 B. Sunt alia falso eidem Bonifacio adscripta,
 quæ tu eidem Juliano olim adseruisti. A. Ita
 est, ut dicis. Sed in his fragmentis concilio-
 rum alia aliorum sunt. Fragment. *Nulli liceat
 ignorare*, Trosleiani concilii cap. iv. est. *Boni-
 facio* adscribunt Burchardus,^a Ivo,^b liber Tar-
 raconensis,^c & Gratianus.^d 14 Fragment, *Si-
 ent omnis*, concilii Toletani xi. est cap. iv. *Boni-
 facio*

^a *Burc. lib. II. c. 17.* ^b *Ivo lib. 5. tit. 3. c. 32.*
^c *panor. & par. 14. c. 87. decr.* ^d *Tarr. lib. 5. cap. 4.*
^d *12. q. 2. cap. 3. nulli.*

13 In eodem libro inscriptio capituli tertii Si inter
 Episcopos. 6. q. 4. hæc est. Unde Bonifacius Papa
 Episcopis Gallix. Et in notis est. Episcopis] Sic
 est emendatum ex aliquot vetustis codicibus
 Burchardo, Ivone, & Polycarpo: Antea erat,
 populis. Simillima vero huic capiti leguntur
 Novella 123. c. 34. apud Julianum antecesso-
 rem. In margine hæc sunt. Poly. l. 5. tit. 4. Burc.
 l. 1. c. 57. Ivo p. 5. c. 167. Pann. l. 4. c. 22.

14 Ante caput tertium *Nulli liceat ignorare* 12.
 q. 2. in eodem libro inscriptio est. Item Bonifacius
 Papa. Et in margine est. Al. ex decretis Bonifa.
 II. Papæ. 6. Capitul. c. 303. Poly. l. 6. tit. 15.
 Burc. l. 11. c. 17. Ivo p. 14. c. 87. Pann. l. 5.
 c. 113. (Fontis obliti Romani sunt.)

facio adscripserunt Burchardus, ^a & Ivo, ^b & Bern. Papiensis, ^c Hic finis esto.

De eadem Re, & de aliis Gratiani Erroribus.

DIALOGUS DECIMUSQUINTUS.

C Quid esse in causa dicemus, cur tam multæ inscriptiones falsæ inveniantur? **B.** Quorundam hominum audacia, aliorum simplicitas & tarditas causa est. Audacia eorum, qui finxerunt quædam ab aliquibus scripta esse, quæ numquam scripserunt: simplicitas & tarditas eorum, qui facile crediderunt ita esse, ut in aliquo alio libro legerunt. De quibus dici potest, quod de pecoribus, quæ sequuntur sui gregis alia oculis conniventibus. Huc accedit librariorum imperitia & negligentia; qui facile, ut imperiti medici, & pharmacopolæ, aliud pro alio venditant. **A.** Est etiam illud addendum: quod paucos invenias, qui huic generi studiorum operam dederint. **B.** Quid mirum? cum præmia nulla sint, ut his qui litium causa discunt. Honos enim alit artes, ut ajunt. **A.** Quasi vero Virtus non sit seipsa contenta: &

P 5

ipsa

^a *Burc. lib. 1. c. 131.* ^b *Ivo par. 5. c. 231. decret.* ^c *c. 3. de prasum. in 1. collect.*